

Sygn. akt I ACz 1977/12

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Górczanowska

Sędziowie: SSA Zbigniew Ducki

SSA Grzegorz Krężolek

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 roku w Krakowie na posiedzenie niejawnym sprawy z wniosku **P. P.**

przeciwko **A. B.**

o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania

na skutek zażalenia uprawnionego i obowiązanego od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie, Wydział I Cywilny z dnia 24 sierpnia 2012 r., sygn. akt I Co 306/12

postanawia

oddalić oba zażalenia.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. P. wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przed wszczęciem postępowania o zapłatę przez A. B. kwoty 659.780,20 zł. (474.625 zł. z odsetkami nadzień 3 sierpnia 2012r.) poprzez zajęcie 38.501 udziałów w spółce pod firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., zarejestrowanej w rejestrze przedsiębiorców KRS pod numerem (...), której akta rejestrowe prowadzi Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia XI Wydział Gospodarczy, a których własność przysługuje obowiązanemu A. B., zajęcie wierzytelności przysługujących A. B. z tytułu umowy o pracę, zawartej ze spółką pod firmą (...) S.A. w upadłości układowej z siedzibą w K., ul. (...), (...)-(...) K., zarejestrowanej w rejestrze przedsiębiorców KRS pod numerem (...), której akta rejestrowe prowadzi Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego oraz zajęcie wierzytelności przysługujących A. B. z tytułu innej niż umowa o pracę umowy, na podstawie której otrzymuje on od spółki pod firmą (...) S.A. w upadłości układowej z siedzibą w K., ul. (...), (...)-(...) K., zarejestrowanej w rejestrze przedsiębiorców KRS pod numerem (...), której akta rejestrowe prowadzi Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wynagrodzenie za pełnienie w niej funkcji Prezesa Zarządu.

Wnioskodawca wskazał, że obowiązany poręczył za dług spółki (...) sp. z o.o. w K., wynikający z zawartej przez tę spółkę z uprawnionym umowy sprzedaży akcji z dnia 11 lutego 2008r., do ¼ wysokości zobowiązania. Należność, przysługująca uprawnionemu wobec spółki (...) wynosi 2.639.120,79 zł, na którą to kwotę składa się: część ceny sprzedaży - 2.460.000 zł, wymagalna od dnia 1 stycznia 2011r., z której kwota 80.000 zł dochodzona jest w odrębnych postępowaniach sądowych skierowanych przeciwko poręczycielom i której wysokość podlega zmniejszeniu o dalszą kwotę 481.500 zł, uzyskaną ze sprzedaży akcji objętych blokadą, co daje w rezultacie brakującą kwotę ze sprzedaży akcji 1.898.500 zł, nadto odsetki kapitałowe (umowne) za okres od 1 lipca 2009r. do 31 grudnia 2010r. w wysokości 333.616,44 zł, odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od 1 stycznia 2011r. do dnia 3 sierpnia 2012r. od kwot ulegających zmniejszeniu wobec dochodzenia w odrębnych procesach kwoty 80.000 zł i zaliczeniu na należność główną kwoty uzyskanej ze sprzedaży akcji w wysokości 407.004,35 zł. Uprawniony wskazał, że ¼ z powyższej kwoty to 659.780,20 zł, której zapłaty domagać się będzie od obowiązanego na drodze procesu cywilnego.

Uzasadniając interes prawny w żądaniu zabezpieczenia uprawniony wskazał, że wyraża się on w obawie o niemożność uzyskania od obowiązanego zapłaty należnych kwot. Z informacji uprawnionego wynika bowiem, że majątek obowiązanego jest znacznie obciążony (poręczenie za spółkę (...) na kwotę 6.000,000 zł, przy uwzględnieniu oświadczenia obowiązanego, że kwota zobowiązań wynikających z poręczeń obowiązanego imieniem upadłej spółki (...) wynosi 10.900.000 zł oraz przy uwzględnieniu faktu egzekucji należności publicznoprawnych w drodze sprzedaży akcji należących do obowiązanego w spółce (...)). Uprawniony wskazał, że istnieje też obawa rozporządzenia majątkiem na rzecz innych podmiotów powiązanych gospodarczo lub inwestycyjnie z obowiązanym.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2012r. sygn. akt I Co 306/12 Sąd Okręgowy w Krakowie zabezpieczył roszczenie P. P. o zapłatę przez A. B. kwoty 659.780,20 zł (474.625 zł z odsetkami kapitałowymi i z tytułu opóźnienia liczonymi na dzień 3 sierpnia 2012r.) poprzez zajęcie 38.501 udziałów, stanowiących własność obowiązanego A. B. w spółce (...) sp. z o.o. w K. (nr KRS (...)), oddalając wniosek o zabezpieczenie w dalej idącej części i zakreślił wnioskodawcy P. P. dwutygodniowy termin do wytoczenia powództwa przeciwko A. B. o zapłatę pod rygorem upadku zabezpieczenia.

Analizując zasadność wniosku w kontekście przesłanek przewidzianych w art. 730¹ § 1-3 k.p.c. Sąd I instancji uznał, że wnioskodawca dostatecznie uprawdopodobnił swoje roszczenie poprzez twierdzenia podniesione we wniosku poparte przedłożonymi do akt dokumentami, tj. w szczególności w postaci umowy sprzedaży akcji z dnia 11 lutego 2008r., aneksu nr (...) do umowy z dnia 11 lutego 2008r., porozumienia w sprawie spłaty zobowiązania z 26 marca 2009r. wraz z umową poręczenia (załącznik nr 6), umowy o ustanowienie blokady na papierach wartościowych. Sąd Okręgowy argumentował, że z przedłożonych dokumentów wynika fakt zawarcia umowy poręczenia, zgodnie z którą A. B. poręczył za dłużnika - spółkę (...) za „zapłatę pozostałej części sprzedaży”. Fakt braku zapłaty przez dłużną spółkę swej należności wobec uprawnionego wynika m. in. z zaakceptowania zgłoszonej przez niego wierzytelności do masy upadłości spółki (...) oraz z zeznań prezesa spółki złożonych w sprawie o zapłatę. Sąd I instancji uznał, że we wniosku i w dołączonym do niego załączniku nr 30, uprawniony w sposób precyzyjny wyliczył wysokość kwoty, której zabezpieczenia się domaga. W ocenie Sądu Okręgowego powołane na uzasadnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia okoliczności, potwierdzone dokumentami dołączonymi do wniosku, wskazują na faktyczną możliwość braku realizacji korzystnego dla uprawnionego orzeczenia wydanego w sprawie, którą zamierza zainicjować. Wskazał Sąd, że z dokumentów dołączonych do wniosku niewątpliwie wynika, że obowiązanym prowadząc działalność gospodarczą, m. in. udzielił poręczenia za zobowiązania spółki (...) (6.000.000 zł.), której jest prezesem i w stosunku do której ogłoszono upadłość, nie regulując wszystkich zobowiązań go obciążających. Opisane przez uprawnionego powiązania gospodarczo- personalne, umożliwiające dokonanie przez obowiązanego transferu majątku, zdaniem Sądu Okręgowego mogą uniemożliwić czy utrudnić przeprowadzenie ewentualnej egzekucji należności.

Uznając za uprawdopodobnione roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, Sąd Okręgowy dokonał zabezpieczenia roszczenia uprawnionego poprzez zajęcie udziałów obowiązanego w spółce (...), stojąc na stanowisku, że ten sposób dostatecznie chroni interes uprawnionego i nie obciąża obowiązanego ponad potrzebę. Sąd I instancji wskazał, że obowiązanym posiada w spółce (...) 501 udziałów o łącznej wartości 3.850.100 zł. Zabezpieczenie roszczenia o zapłatę należności w wysokości 474.625 zł. z odsetkami kapitałowymi i ustawowymi, zamykającymi się na dzień 3 sierpnia 2012r. w kwocie należności 659.780,20 zł poprzez zajęcie udziałów w spółce (...) jest zatem wystarczającym sposobem zabezpieczenia, a zarazem nie jest zbyt uciążliwym dla obowiązanego.

Powyższe orzeczenie zaskarżył zarówno uprawniony, jak i obowiązanym.

Uprawniony zaskarżył wydane postanowienie w części oddalającej wniosek, zarzucając naruszenie przepisu art. 730¹ § 1 k.p.c. wobec przyjęcia, że udzielenie uprawnionemu zabezpieczenia przy zastosowaniu wszystkich sposobów, wskazanych we wniosku, w realiach niniejszej sprawy nie jest konieczne dla zapewnienia uprawnionemu należytej ochrony prawnej, a dodatkowo będzie dla obowiązanego zbyt dotkliwe, podczas gdy wobec skrajnie niekorzystnej sytuacji finansowej spółki (...) niska wartość rynkowa 38.501 udziałów przedmiotowej spółki, których prawo

własności przysługuje obowiązanemu i stanowiących przedmiot zabezpieczenia udzielonego uprawnionemu w pkt I zaskarżonego postanowienia, nie pozwoli na realizację ewentualnego korzystnego dla uprawnionego orzeczenia w sprawie, którą zamierza on zainicjować przeciwko obowiązanemu.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt II poprzez udzielenie uprawnionemu zabezpieczenia roszczenia także poprzez zajęcie wierzytelności przysługujących A. B. z tytułu umowy o pracę (zajęcie wynagrodzenia za pracę) zawartej ze spółką pod firmą (...) S.A. w upadłości układowej z siedzibą w K., ul. (...), (...)-(...) K., zarejestrowanej w rejestrze przedsiębiorców KRS pod numerem (...), której akta rejestrowe prowadzi Sąd Rejonowy dla - K. w K. XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego oraz zajęcie wierzytelności przysługujących A. B. z tytułu innej niż umowa o pracę umowy, na podstawie której otrzymuje on od spółki pod firmą (...) S.A. w upadłości układowej z siedzibą w K., ul. (...), (...)-(...) K., zarejestrowanej w rejestrze przedsiębiorców KRS pod numerem (...), której akta rejestrowe prowadzi Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wynagrodzenie za pełnienie w niej funkcji Prezesa Zarządu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w jego pkt II i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na zażalenie uprawnionego obowiązanemu wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Obowiązanemu A. B. zaskarżył wydane rozstrzygnięcie w całości, zarzucając naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż w niniejszej sprawie uprawniony uprawdopodobnił roszczenie, którego zabezpieczenia się domagał oraz wykazał interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia, w sytuacji kiedy przesłanki zabezpieczenia nie zostały spełnione, a sposób zabezpieczenia - całkowicie nieuwzględniający interesu obowiązanego - prowadzi do jego obciążenia ponad potrzebę. Skarżący argumentował, że w niniejszej sprawie już samo uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia wskazuje na bardzo złożony stan faktyczny, co świadczy, że sprawa jest nad wyraz skomplikowana, niejednoznaczna i dokonanie pobieżnej (wstępnej) analizy dostarczonego przez uprawnionego materiału dowodowego nie wystarczy, aby przesądzić o uprawdopodobnieniu roszczenia. Żalący argumentował, że w niniejszej sprawie zostały także powołane okoliczności, które mogą wskazywać, że wierzytelność P. P. została w całości umorzona, a tym samym nie istnieje także roszczenie wobec A. B.. Zdaniem skarżącego nie może stanowić uprawdopodobnienia roszczenia fakt, iż dłużnik główny ((...) Sp. z o.o.) uznał wierzytelność w postępowaniu upadłościowym, gdyż jednostronne czynności dłużnika głównego nie mogą zwiększać zakresu odpowiedzialności obowiązanego jako poręczyciela. Skarżący wywodził, że jego zobowiązanie jako dłużnika solidarnego wygasło wskutek wpłaty kwoty odpowiadającej 1/4 zobowiązania spółki na rzecz P. P. przez innego poręczyciela. Żalący wskazał, że wolą stron Porozumienia nie było objęcie poręczeniem również odsetek. Nadto podniósł skarżący, że zrealizowanie przez P. P. uprawnień wynikających z umowy o ustanowienie blokady na papierach wartościowych z dnia 3 kwietnia 2008 roku przy jednoczesnym doprowadzeniu do powstania w majątku spółki (...) sp. z o.o. szkody w kwocie odpowiadającej różnicy w cenie rynkowej akcji objętych Umową Blokady a cenie sprzedaży tych akcji ustalonej w umowie zbycia akcji skutkowało wygaśnięciem zobowiązania spółki (...) sp. z o.o. w stosunku do P. P., co w oczywisty sposób spowodowało równocześnie wygaśnięcie zobowiązania obowiązanego A. B. jako poręczyciela. Nadto zdaniem skarżącego w wyniku złożonego przez A. B. oświadczenia z dnia 13 kwietnia 2011 roku o potrąceniu własnej wierzytelności przysługującej mu względem uprawnionego, ten nie dysponuje żadnym roszczeniem wobec A. B..

Skarżący zarzucił również, że uprawniony nie wykazał złej kondycji finansowej obowiązanego oraz tego, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie wydanego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania. W ocenie żalącego ustanowienie zabezpieczenia na wszystkich udziałach w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością o łącznej wartości nominalnej 3.850.100 zł, pozostając w sprzeczności z zapisem art. 730¹ § 3 k.p.c., w znaczący sposób pogorszy sytuację majątkową obowiązanego, a tym samym bezsprzecznie można uznać, iż stanowi obciążenie ponad potrzebę. Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

W odpowiedzi na zażalenie obowiązanego, uprawniony wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Z uwagi na zakres zaskarżenia, w pierwszej kolejności odnieść należy się do zażalenia obowiązanego, gdyż kwestionuje ono wystąpienie w niniejszej sprawie przesłanek, warunkujących udzielenie zabezpieczenia, a przewidzianych w art. 730¹ § 1 k.p.c.

Zażalenie obowiązanego nie znajduje jednak uzasadnionych podstaw. Przedstawione za Sądem Okręgowym okoliczności uzasadniające udzielenie uprawnionemu zabezpieczenia roszczenia oraz ocena prawna wniosku są prawidłowe i w całej rozciągłości aprobowane przez Sąd Apelacyjny. Trafnie uznał Sąd Okręgowy, że P. P. uprawdopodobnił, że obowiązany jako poręczyciel za dług (...) sp. z o.o. jest zobowiązany do zapłaty na jego rzecz kwoty 659.780,20 zł, stanowiącej ¼ zobowiązania dłużniczki, a to na podstawie poręczenia udzielonego w Porozumieniu z dnia 26 marca 2009r. Uprawniony uwiarygodnił także, że dłużna spółka (...) sp. z o.o. była zobowiązana do zapłaty na jego rzecz kwoty 5.740.000 zł z tytułu nabycia akcji spółki (...) S.A. (umowa sprzedaży akcji k. 27-33, aneks nr (...) k. 46-52). Z zaferowanego przez uprawnionego materiału wynika, że (...) sp. z o.o. nie wykonała w terminie swego zobowiązania, w związku z czym strony umowy w dniu 26 marca 2009r. zawarły Porozumienie w sprawie spłaty pozostałej części sprzedaży akcji w wysokości 2.660.000 zł (porozumienie k. 54-56). W punkcie 6 Porozumienia zawarto zapis o poręczeniu pozostałej do zapłaty części ceny sprzedaży „do ¼ zobowiązania” przez m.in. A. B., który złożył swój podpis pod tym porozumieniem. Uprawniony uprawdopodobnił również, że dłużna spółka (...) sp. z o.o. nie spełniła w całości swego zobowiązania i że zaległość z tego tytułu wynosi 2.639.120,79 zł, a odpowiedzialność do wysokości ¼ tej kwoty ponosi jako poręczyciel obowiązany A. B. (art. 879§ 1 k.c.).

Obowiązany w wywiedzionym zażaleniu zmierza do zakwestionowania istnienia roszczenia, któremu udzielenia ochrony prawnej domaga się uprawniony. Tak sformułowane zarzuty nie mogą w ocenie Sądu Apelacyjnego odnieść skutku, jakiego oczekuje skarżący. Wskazać należy, że artykuł 730¹ § 1 k.p.c. wymienia dwie podstawy zabezpieczenia - istnienie roszczenia podlegającego zabezpieczeniu oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Przepis ten wymaga uprawdopodobnienia roszczenia, a więc nie ulega wątpliwości, że uprawniony musi uprawdopodobnić jego istnienie oraz to, że roszczenie to jemu przysługuje. Zgodnie zaś z art. 243 k.p.c. ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu, nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Rezygnacja z przeprowadzenia dowodu co do istnienia roszczenia wynika z faktu, że postępowanie zabezpieczające jest postępowaniem uproszczonym, w którym nie rozstrzyga się sprawy merytorycznie. Z uwagi na charakter postępowania zabezpieczającego zarzuty skarżącego, kwestionujące istnienie roszczenia, nie mogą stanowić przedmiotu rozpoznania w tym postępowaniu incydentalnym, którego celem jest jedynie udzielenie tymczasowej ochrony wierzycielowi, nie zaś rozstrzygnięcie o zasadności przyszłego powództwa. Skarżący, chcąc podważyć istnienie przesłanek, prowadzących do uwzględnienia wniosku, winien wykazać, że uprawniony nie podołał obowiązkowi uprawdopodobnienia istnienia roszczenia czy też interesu prawnego w jego udzieleniu. Takich zaś zarzutów skarżący w złożonym zażaleniu nie podnosi, zgodzić zatem należy się z oceną Sądu I instancji, że dołączony do wniosku materiał dowodowy w sposób dostateczny uprawdopodobnia roszczenie. Zarzuty, wyartykułowane przez obowiązanego w zażaleniu, będą podlegać ocenie w toku postępowania rozpoznawczego, gdyż odniesienie się do ich zasadności możliwe będzie dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Twierdzenia skarżącego o wygaśnięciu wierzytelności uprawnionego wskutek potrącenia nie zostały przez obowiązanego uprawdopodobnione stopniu pozwalającym na ich uznanie w toku niniejszego postępowania.

Nie budzi także zastrzeżeń ocena Sądu I instancji co do uwiarygodnienia przez uprawnionego interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Przedstawione przez P. P. powiązania kapitałowo-osobowe, w które zaangażowany jest obowiązany A. B., mogą budzić uzasadnioną obawę, że dłużnik zmierzać będzie do uniknięcia przyszłej egzekucji w wypadku uwzględnienia wobec niego powództwa wytoczonego przez uprawnionego. Za takim wnioskiem przemawia

także znaczne obciążenia majątku obowiązanego, który poręczył za długi spółek kapitałowych, w tym upadłej spółki (...), do łącznej kwoty 10.900.000 zł (k.95).

Nie sposób także podzielić stanowiska skarżącego, że zastosowany przez Sąd Okręgowy sposób zabezpieczenia jest dla obowiązanego nader uciążliwy. Uzasadnienie tak sformułowanego zarzutu wskazuje, że w ocenie żalący jakiegokolwiek zabezpieczenie, udzielone na jego majątku, odbiera on jako jego obciążenie ponad potrzebę. Zastosowany przez Sąd Okręgowy sposób zabezpieczenia nie jest dla obowiązanego dotkliwy, nie prowadzi do pozbawienia go stałych bieżących dochodów, zatem zażalenie obowiązanego nie może odnieść oczekiwanego skutku.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Także zażalenie uprawnionego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji, przyjmując, że uprawniony uprawdopodobnił zarówno roszczenie, które zamierza wytoczyć przeciwko A. B., jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, zastosował sposób zabezpieczenia, który trafnie został uznany za należyte zabezpieczający interes uprawnionego, a jednocześnie nie obciążający obowiązanego ponad potrzebę. Roszczenie, jakiego uprawniony zamierza dochodzić na drodze sądowej wobec obowiązanego, wraz z odsetkami zamyka się na dzień 3 sierpnia 2012r. w kwocie 659.780,20 zł. Nominalna zaś wartość zajętych udziałów w spółce (...) sp. z o.o. wynosi 3.850.100 zł. Jakkolwiek skarżący powołuje się na trudną sytuację ekonomiczną spółki, nie uwiarygodnił on, by rzeczywista wartość udziałów w tej spółce odpowiadała jedynie 1/6 ich wartości nominalnej, tak, że udzielone zabezpieczenie nie chroniłoby należycie interesu uprawnionego. Skarżący wprawdzie wykazał, że rok 2011 spółka (...) zakończyła stratą na poziomie 3.021.749,15 zł, twierdzenie to, oderwane od przyczyn tego stanu rzeczy, nie pozwala jednak na wyprowadzenie wniosku o trudnej sytuacji spółki. Z przedstawionego rachunku zysków i strat spółki (...) wynika, że spółka ta w roku 2011 zanotowała stratę ze sprzedaży na poziomie niewiele ponad 70.000 zł, przy przychodach ze sprzedaży na poziomie 1.480.000 zł. Nadto porównanie przychodów netto ze sprzedaży w latach 2010 i 2011 wskazuje na wzrost przychodów przy utrzymaniu kosztów sprzedaży na dotychczasowym poziomie (k. 197). Zwrócić należy także uwagę na wysoki kapitał zakładowy spółki w kwocie 12.733.400,00 zł. Powyższe uzasadnia wniosek, że sytuacja spółki (...) nie jest tak zła, jak na to wskazuje skarżący w wywiedzionym zażaleniu, co przeczy twierdzeniom, by dla realnego zabezpieczenia roszczenia koniecznym było zastosowanie w niniejszej sprawie także bardziej dotkliwego sposobu zabezpieczenia w postaci zajęcia wierzytelności, stanowiących źródło bieżącego dochodu obowiązanego.

Wobec braku podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia, orzeczono jak w sentencji na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.